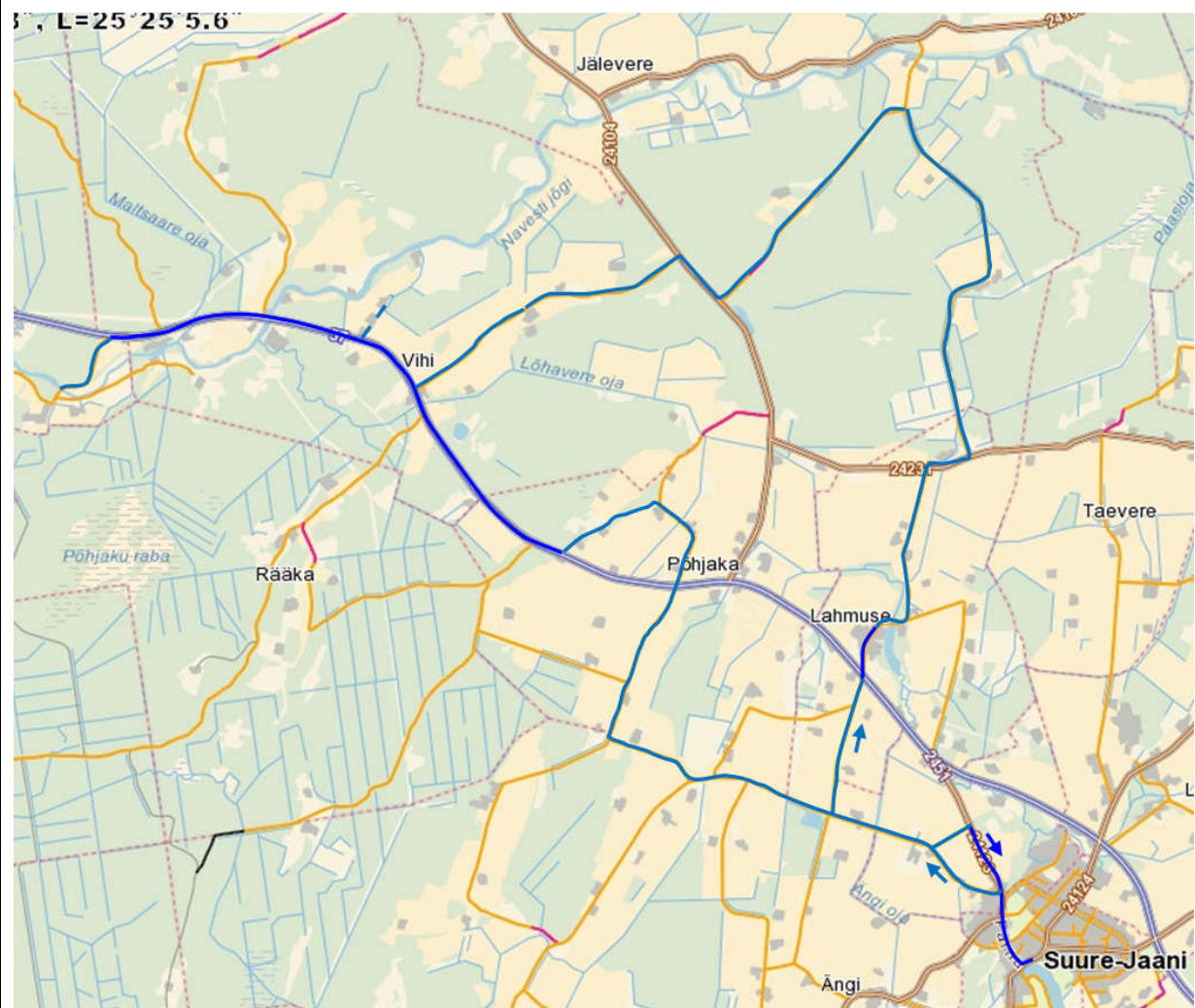

Jalgrattarajad

J1 Navesti linna keskvaljakult 29,9 km

		Mine linnast välja mööda Pärnu tänavat.
0,7	0,7	Kui jõuad kolmanda tänavani, pööra vasakule – Rimmi teele (kruusatee).
0,7	1,4	Ristteel pööra vasakule.
0,8	2,2	Järgmisel ristteel pööra paremale Lahmusele.
1,1	3,3	<p>Liigu mööda suurt maanteed Vändra suunas. Pööra Lahmuse mõisa juurde viivale tee. Mõisa peahoone jääb paremale.</p> <p><i>Lahmuse mõis pärineb Poola ajast, 16. sajandi lõpust. Mõisa asutaja oli Alexander Trojanowski, kuid varsti sai valduse teine Poola perekond – Von Bock. Von Bockidel oli mitmeid valdusi Viljandimaa lõunaosas. Mõisa praegune peahoone ja park pärinevad 19. sajandi keskelt. On teada, et Lahmuse mõis oli suhteliselt väike: siin oli ametis 37 teenijat. Mõisa toodangust oli kõige tuntum Šveitsi juust, mida eksporditi Peterburgi ja Moskvasse. Mõisal oli kaks juustuhoidlat (keldrit). Legendi järgi viis Lahmuse mõisast maa-alune käik Suure-Jaani, kuid käigu uuristamise eesmärk pole päris selge.</i></p> <p><i>1919. aasta maareformiga mõisad võõrandati. Mõisamaa jagati kohalikele talupoegadele ja peahoones avati kool. 1943 evakueeriti Lahmuse mõisa Tallinna Konservatoorium. Nõukogude ajal asus Lahmuse mõisas algul tavakool, hiljem abikool õpiraskustega lastele. Praegu on mõisakompleks suures osas Norra finantsabiga restaureeritud. Mõisas asuv kool õpetab toimetulekuõpet ja</i></p>

		<i>lihtsustatud õppekava vajavaid lapsi. Avatud on töötoad ja töötab massöör. Mõisahoone tagant voolab läbi Lõhavere oja. Maailine paisjärv puhastati 2008. aastal. Järves on külmad allikad, ettevaatust ujumisel!</i>
		Mine edasi sama teed mööda, möödud sammastega hoonest (paremal) ja sammastega abihoonetest.
0,7	4,0	Tee pöörab paremale ja peagi jõuad Lahmuse veski juurde. <i>Veski töötas algselt lina- ja villaveskina. Teise maailmasõja alguses küüditati veski omanik Siberisse ja veskis hakati jahvatama jahu. Jahu osutus sõjapäevil nii vajalikuks, et möldreid ei võetud isegi sõjaväkke. Jätkus villatöötlemine. Ka kasutatud ja kulunud villased riided kraasiti ja kedrati uuesti lõngaks. Rasked ajad!</i> <i>Pärast Teist Maailmasõda ja perede Siberisse küüditamist 1949. aastal olid paljud kohalikud talud tühjad. Allesjäänud majapidamistest moodustati 1950 Lahmuse sovhoos. Riigimajand orienteerus aiandusele, mesindusele ja seemnekasvatusele. Väiksemate ümberkaudsete majanditega liitumisel lisandusid teravilja- ja karjakasvatus. Veski jahvatas endiselt sovhoosi ja sovhoosnike viljast jahu.</i> <i>Sovhooside-kolhooside lagunedes 1990. aastate algul jätkus Lahmuse veskis töö. Veski jäi seisma alles 2003, kuna kohalik nõudlus jahu järele oli praktiliselt lõppenud. Sisseseade jahuveski hoones on alles ja töökorras. Juunis 2013 Suure-Jaani muusikafestivali ajal kanti veskis ette Fr. Schuberti vokaaltsükkel "Ilus möldrineiu", hoone oli kuulajatest tulvil. Veskihoone on restaureeritud.</i>
0,1	4,1	Liigu edasi sama teed, kuid varsti pööra paremale ja peagi möödud endisest sovhoosihoonest (kupliga).
1,3	5,4	Ristteel pööra paremale.
0,4	5,8	Varsti pööra vasakule, tee viib Turpsi poole.
2,7	8,5	Teede hargnemiskohas pööra vasakule, metsateele.
2,2	10,7	Ristmikul pööra paremale. <i>Vahetult enne ristteed vasakul on rada, mis viib väikese järve juurde. Järve ääres võib puhata või ujuda.</i>
0,5	11,2	Vahetult enne 3 kilomeetri posti pööra esimesel teel vasakule.
2,6	13,8	Liigu mööda suurt Vändra maanteed ja pööra paremale.
0,6	14,4	<i>Suunanäitaja osutab paremal Energia talule. Talu tutvustus on varem aja broneerinud gruppidele, kuid ka üksikkülastajad on teretulnud. Väikese tasu eest võib ringi vaadata talu ravimtaimepõldudel.</i>
		<i>Vihi on väike küla Viljandi-Vändra maantee ääres. Nõukogude ajal olid siin Lahmuse sovhoosi karjalaudad. Suured, tühjad ja tasapisi kokkukukkuvad karjalaudad, kus kunagi töötasid sajad inimesed, "ilmestavad" siin-seal veel tänastki maastikupilti. Külas elatakse vaid üksikutes taludes. Enam tuntud kohalik ettevõtte on ravimtaimi kasvatav Energia talu. Lisaks ravimtaimede kasvatusele toodang pakendatakse; pakutakse majutust ning ruume kontsertide, konverentside ja ürituste korraldamiseks.</i>
		Liigu mööda maanteed, tee viib mööda Vanaõue puhkekeskusest. <i>Vanaõue Puhkekeskus. Kanuu- ja matkakeskus asutati 1990. aastatel. Keskus pakub kanuumatku, kalapüüki, ruume ürituste korraldamiseks, on loodud</i>

		<i>matkarajad, on majutuse ja toitlustamise võimalus.</i>
2,1	16,5	Peale puhkekeskust pööra vasakule kruusateele. Tee ääres on viit <i>Lepakose rändrahn</i> . <i>Navesti jõe ääres on jäljed kiviaegsest asustusest (Jälevere, Lepakose, Maltsaare külad).</i>
0,5	17,0	Sõida suure kivini (vasakul), oled Lepakose rändrahn juures. <i>Lepakose rändrahn. Kivi liikus siia Soomest koos jääga. Ümarakontuuriline lapik rahn on järsu, otse vesisele lammisoodile laskuva lõunaküljega. Nähtavad on mõned kinnislõhed, mis annavad rahnule subhorisontaalse eralduskuju. Rahn on sammaldunud. Tegemist on jämedakristallilise graniidiga, suurte 2–3 cm K-päevakivi ja kuni 1 cm ulatuvate piimja kvartsi kristallidega, mis annavad kivile hallikas-roosakirju värvuse. Kivimtüüp meenutab mõneti rabakivi, kuid sel pole viimase struktuuri. Selle kivimi variante on Viljandimaal palju.</i>
0,1	17,1	Liigu edasi mööda sama teed, varsti jõuad Navesti sillani. <i>Navesti jõgi on 105,9 kilomeetrit pikk, alamjooksul ühineb Eesti pikima – Pärnu jõega. Jões elavad ja koevad luts, haug, särg, mitmed lõhelised. Ümbruskonna metsades on seene- ja marjakohad: kasvavad riisikad ja puravikud, mätastel valmivad mustikad, sinikad, pohlad.</i>
0,6	17,7	Pööra ümber, mine tagasi suurele teele ja pööra paremale. Sõida üle Navesti silla ja läbi Vihi küla. Varsti möödud Hüpassaare teeotsast (paremal).
4,6	22,3	Kui pärast lühikest tõusu oled jõudnud kõrgemale kohale, pööra vasakule viivale rajale (siin on rida postkaste).
0,9	23,2	Mine mööda rohtunud rada, kuni jõuad kruusateele. Pööra paremale.
0,8	24,0	Kui jõuad suurele teele, mine otse edasi.
1,3	25,3	Ristmikul hoia vasakule.
0,8	26,1	Ristmikul pööra vasakule.
2,1	28,2	Varsti möödud endise Lahmuse sovhoosi hoonetest ja liigu edasi, kuni jõuad suure teeni.
0,4	28,6	Pärnu tänavale jõudes pööra paremale ja sõida, kuni jõuad linna keskväljakule (31,0).